

FORORD

Forord til fjerde udgave

*4. udgave hvor vi
runder 10.000 ek-
semplarer*

Dette er fjerde reviderede udgave af "Håndbog for psykiatribrugere og pårørende – Kend dine rettigheder." Bogen udkom første gang i 2004. Med denne udgave runder vi 15.000 eksemplarer.

*Hvorfor skrev vi bo-
gen?*

Vi skrev bogen, fordi vi som pårørende ofte har stået i den situation, at vi ikke har kunnet finde de oplysninger, som vi havde brug for, når vi har skullet diskutere med behandlerne i behandlingssystemet, hjælpe brugere eller pårørende med en klagesag – eller blot havde lyst til at vide lidt mere om vores og vores syge pårørendes rettigheder.

*Let og hurtig ad-
gang til oplysninger*

Det har været vores målsætning, at bogen skal gøre det muligt hurtigt og let at finde relevante oplysninger. Vi har forsøgt at gøre bogens tekst så let tilgængelig som muligt. Alle henvisninger til love, paragraffer m.m. er placeret i fodnoter. Disse kan bruges, hvis man vil vide mere.

*Begrænset brug af
juridiske fagudtryk*

Vi har begrænset brugen af juridiske fagudtryk. Vi er klar over, at nogle sikkert alligevel vil mene, at ikke alt det vi skriver er lige tilgængeligt, men vi har gjort hvad vi kunne, for at gøre det så forståeligt som muligt.

Hvis man er i krise, kan det være svært at finde rundt i stofet, men så håber vi, at man ved hjælp af gode venner, familie og/eller de mange rådgivninger, kan få hjælp til at udlægge teksten.

Siden tredje udgave udkom i 2009, er en række regler på området ændret, og nye er kommet til. Derfor har det været nødvendigt med denne fjerde udgave.

*Hvem kan bruge
bogen?*

Bogen henvender sig først og fremmest til brugere og pårørende, men anvendes også i vidt omfang af ansatte i og uden for regionspsykiatrien og de kommunale forvaltninger, ansatte og frivillige i de mange organisationer inden for psykiatriområdet – samt studerende. Bogen står på en lang række biblioteker.

En særlig målgruppe er de mange aktive tillidsfolk, som repræsenterer SIND og andre organisationer i lokale handicapråd, beskæftigelsesråd, klagenævn, samarbejds- og dialogfora o.lign. Disse frivillige har ofte brug for at kunne checke hvad reglerne siger om dette eller hint.

Nyheder i denne udgave

Som noget nyt, har vi i denne udgave medtaget en udførlig beskrivelse af de rettigheder, der følger af FN's Handicapkonvention (der netop var blevet ratificeret af Danmark, da tredje udgave af bogen udkom) samt øvrige internationale konventioner.

Vi har også som noget nyt et kapitel om forebyggelse af psykisk sygdom. Dels forebyggelse af, at mennesker overhovedet bliver ramt af en psykisk sygdom, dels forebyggelse af, at en psykisk sygdom forværres, og eventuel bliver kronisk.

Forebyggelse har siden 2007 været kommunernes ansvar, og der er så småt ved at ske noget på dette område.

Endelig er der som noget nyt en udførlig læsevejledning.

Bogens opbygning og indhold

I de tidligere udgaver af bogen, beskrev vi de generelle rettigheder (som fx tavshedspligt og aktindsigt) og klagereglerne rundt omkring i bogen. I denne udgave har vi samlet de generelle rettigheder i kapital 11 og reglerne om klage, tilsyn og domstolskontrol i kapitel 12.

Bogens opbygning følger indsatsen. I *kapitel 4* skriver vi om forebyggelse af psykisk sygdom (nyt). I *kapitel 5* skriver vi om frivillig indlæggelse, behandling og udskrivning. I *kapitel 6* skriver vi om tvang i psykiatrien. I *kapitel 7* skriver vi om retspsykiatrisk behandling. I *kapitel 8* skriver vi om sundhedsmæssige behandling af psykisk sygdom uden for psykiatriske afdelinger.

I *kapitel 9* skriver vi om den socialpsykiatriske behandling.

I *kapitel 10* skriver vi om sociale ydelser m.m.

I *kapitel 11* har vi samlet sagsbehandlingsreglerne, som vi så henviser til fra de forudgående kapitler.

I *kapitel 12* har vi samlet reglerne om klage, tilsyn, domstolskontrol og erstatning. Også dette kapitel henviser vi til fra de forudgående kapitler.

Læsevejledning i kapitel 1

Det tidligere kapitel 1 har vi delt op i tre kapitler. *Kapitel 1* er en almindelig indledning, der som noget nyt har en mere

udførlig læsevejledning og noget om de begreber, som vi anvender i bogen.

Nyt om FN's Handicapkonvention

I *kapitel 2* har vi samlet noget om de nye rettigheder, som brugere og pårørende har bl.a. i kraft af FN's Handicapkonvention og andre internationale konventioner.

I *kapitel 3* har vi samlet det om inddragelse, der tidligere stod i *kapitel 1*.

Tak!

Vi har til denne bog fået store tilskud fra Jascha Fonden og Frantz Hoffmanns Mindelegat. Disse tilskud gør det muligt for os at supplere bogen med kurser og konferencer om rettigheder, både på landsplan og rundt omkring i landet. Dermed imødekommer vi et ønske, flere læsere tidligere har fremsat.

På forsiden af de tidligere udgaver har vi anvendt en illustration af Heiko Gutberlett. Det gør vi også denne gang – blot er det et andet af Heikos værker, vi bruger. Tak fordi vi måtte bruge denne flotte illustration.

En stor tak også til stud. jur. Pawel Kurtycz, der har ydet en værdifuld indsats ved at opdatere regelregisteret og finde nyere domme og afgørelser.

Sidst men ikke mindst også en stor tak til Poul Basse, der igen har læst korrektur og været med til at fjerne de værste tyrkfejl.

Risskov, februar 2013

Ellen Margrethe Basse og Knud Kristensen

